

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/18/2020
Identifikačné číslo spisu: 6117230000
Dátum vydania rozhodnutia: 26. januára 2021
Meno a priezvisko: JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:6117230000.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu BFF Central Europe s.r.o., Mostová 2, Bratislava - mestská časť Staré Mesto 811 02, IČO: 44 414 315, zastúpený advokátom JUDr. Felixom Neupauerom, Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, proti žalovanému Univerzitná nemocnica L. Pasteura Košice, Rastislavova 43, Košice, IČO: 00 606 707, zastúpenému advokátkou JUDr. Alenou Zadákovou, Kováčska 32, Košice, o zaplatenie 618.948,31 eur s príslušenstvom, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Cob/32/2019-366 z 10. júla 2019, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalovaného o d m i e t a .

II. Žalobca m á proti žalovanému n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 30Cb/28/2017-301 z 13. septembra 2018 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 618.948,31 Eur s úrokom z omeškania vo výške 13,50% ročne zo sumy 32.876,30 € od 21. augusta 2013 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 13,50% ročne zo sumy 210.963,52 € od 20. septembra 2013 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 13,25% ročne zo sumy 1.615,72 € od 23. januára 2014 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 13,25% ročne zo sumy 266,20 € od 25. februára 2014 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 13,25% ročne zo sumy 732,35 € od 25. februára 2014 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 13,25% ročne zo sumy 250,74 € od 22. marca 2014 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 13,25% ročne zo sumy 191.463,63 € od 22. marca 2014 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 13,25% ročne zo sumy 655,04 € od 22. marca 2014 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 13,25% ročne zo sumy 249,16 € od 23. apríla 2014 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 13,25% ročne zo sumy 178.660,40 € od 23. apríla 2014 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 13,25% ročne zo sumy 151,92 € od 23. apríla 2014 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 13,25% ročne zo sumy 233,40 € od 24. mája 2014 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 13,15% ročne zo sumy 229,30 € od 20. júna 2014 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 13,15% ročne zo sumy 198,97 € od 19. júla 2014 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 13,15% ročne zo sumy 197,20 € od 21. augusta 2014 do zaplatenia, s

úrokom z omeškania vo výške 13,05% ročne zo sumy 204,46 € od 27. septembra 2014 do zaplatenia, náklady spojené s uplatnením pohľadávky 40,00 €, do troch dní od právoplatnosti rozsudku a súčasne žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku uviedol, že si žalobca v spore uplatňoval zaplatenie celkovej sumy 618.948,31 € s prísl. titulom úhrady pohľadávok na základe vystavených faktúr za dodávku elektrickej energie Východoslovenskou energetikou, a.s., ktoré mu boli riadne zo strany Východoslovenskej energetiky, a.s., postúpené. Súd prvej inštancie vyslovil názor, že vo všeobecnosti o obchodnej veci možno hovoriť vtedy, ak právny vzťah z ktorého spor vyplýva je z hľadiska podstaty svojho spoločenského významu obchodno-právny, a teda musí ísť o právny vzťah medzi fyzickými, právnickými osobami, ktoré vykonávajú samostatnú podnikateľskú činnosť, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku. V tomto konaní si žalobca uplatňuje nárok na zaplatenie dlžnej sumy vyplývajúci z uzavretej zmluvy s Východoslovenskou energetikou, a.s., ktoré mu boli riadne zo strany Východoslovenskej energetiky, a.s., postúpené, zmluva ktorá nie je upraveným typom, t. j. pomenovanou zmluvou v Obchodnom zákonníku. Konštatoval, že právny vzťah, ktorý vznikol medzi žalobcom a Východoslovenskou energetikou, a.s., treba posudzovať podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka ako písomne uzavretú zmluvu, ktorá nie je upravená ako typ zmluvy v Obchodnom zákonníku, zmluvné strany si však dostatočne určili predmet svojich záväzkov, čím uzavreli v zákone výslovne neupravenú, tzv. nepomenovanú zmluvu, na základe ktorej vzniklo veriteľovi (žalobcovi) právo na plnenie od dlžníka (žalovaného) a dlžníkovi vznikla povinnosť splniť záväzok.

3. Z vykonaného dokazovania mal súd jednoznačne preukázané, že medzi zmluvnými stranami - Východoslovenskou energetikou, a.s., a žalovaným, došlo k uzatvoreniu zmluvy o združenej dodávke elektriny č. 510000276C zo dňa 19. mája 2010, Zmluvy o združenej dodávke elektriny č. 510000276A/2011 zo dňa 20. decembra 2011 v znení neskorších dodatkov, Prílohy č. 1: Obchodné podmienky pre firmy a organizácie, účinných od 1. januára 2009, Prílohy č. 1: Obchodné podmienky pre firmy a organizácie, účinných od 1. mája 2009, Prílohy č. 2: Dohody o cene a podmienkach produktu, zároveň došlo k dojednaniu plnenia spočívajúceho v záväzku Východoslovenskej energetiky, a.s., poskytnúť žalovanému dodanie elektriny za dojednanú cenu, nedošlo však k úhrade zo strany žalovaného.

4. Za účelom vyvrátenia námietky žalovaného, že žalobca nie je aktívne legitimovaný, žalobca predložil súdu notársky overené kópie - Zmluvy o postúpení pohľadávok č. 0037/0002/2016 uzavretej medzi Východoslovenskou energetikou, a.s., ako postupcom a žalovaným ako postupníkom dňa 15. marca 2016 (ďalej len „Zmluva o postúpení pohľadávok“), sprievodný list o Oznamení o postúpení pohľadávok, Oznamenie o postúpení pohľadávok, Príloha č. 1 k Zmluve o postúpení pohľadávok, Doručenka.

5. Súd nemal pochybnosti o dátume postúpenia pohľadávok a prijatia postúpených pohľadávok dňa 15. marca 2016, aj keď na predloženej kópii oznámenia o postúpení pohľadávok je číslica 1 nečitateľná, pretože originál listiny bol v tomto dátume jednoznačný. Za zrejme považoval, že v nadväznosti na uzavretú zmluvu o postúpení pohľadávok listom Východoslovenskej energetiky, a.s., zo dňa 16. marca 2016 expedovaného 17. marca 2016 a doručeného žalovanému 21. marca 2016 došlo k oznámeniu postúpenia pohľadávok žalovanému ako dlžníkovi. Oznamenie o postúpení pohľadávok (ako jednostranný právny úkon) realizovala Východoslovenská energetika, a.s., ako pôvodný veriteľ a postupca. Konštatoval, že doručenie oznámenia o postúpení pohľadávok bolo žalovanému ako dlžníkovi preukázateľne doručené, čoho dôkazom je predložená doručenka s vyznačeným dátumom prevzatia zo strany žalovaného 21. marca 2016. V zaslanom oznámení o postúpení pohľadávok bolo žalovanému zo strany Východoslovenskej energetiky, a.s., oznámené, že pohľadávky Východoslovenskej energetiky, a.s., (postupca), ktoré eviduje voči žalovanému (dlžník) dňa 15. marca 2016, postúpil na žalobcu (postupník). Súčasťou zaslaného oznámenia o postúpení pohľadávok bola aj

štruktúra zoznamu pohľadávok, ktorá predstavovala špecifikáciu postúpených pohľadávok v zmysle oznámenia o postúpení pohľadávok.

6. V tejto súvislosti súd poukázal na to, že aktívna legitímácia žalobcu na vymáhanie postúpených pohľadávok je daná aj zo samotného oznámenia o postúpení pohľadávok, s poukazom na ustanovenia § 526 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

7. Súd mal ďalej za preukázané, že žalobca ako obchodná spoločnosť pri uzatváraní zmluvy o postúpení pohľadávok konal riadne svojim štatutárnym orgánom (v čase uzavretia zmluvy túto podpisovali obaja konatelia oprávnení konať za žalobcu spôsobom predpísaným v čase jej uzavretia).

8. Vo vzťahu k námietke žalovaného či súčasťou postupovanej pohľadávky sú aj úroky z omeškania a s tým súvisiaci zmluvne dohodnutý nárok, súd poukázal na samotné znenie zmluvy, že uplatnené pohľadávky boli na žalobcu postúpené spolu s príslušenstvami a všetkými právami s nimi spojenými (čl. II bod 2.3 Zmluvy o postúpení pohľadávok č. 0037/0002/2016 uzavretej medzi Východoslovenskou energetikou, a.s., ako postupcom a žalovaným ako postupníkom dňa 15. marca 2016). V tejto súvislosti súd poukázal aj na to, že v zmysle § 524 ods. 2 Občianskeho zákonníka s postúpenou pohľadávkou prechádza aj jej príslušenstvo a všetky práva s ňou spojené. V súvislosti s tým, súd konštatoval, že došlo zo strany žalobcu k odôvodnenému si uplatneniu úrokov z omeškania a ich výšky, viažucich sa k postúpeným pohľadávkam uplatneným v predmetnom spore a neexistuje žiadna pochybnosť, že ich uplatnenie je v rozpore so zákonom alebo zmluvou.

9. Spornou otázkou, ktorú ďalej namietal žalovaný bolo, že postúpené pohľadávky predstavujú nespôsobilý predmet postúpenia v zmysle § 525 Občianskeho zákonníka t. j. obsah postúpenej pohľadávky by sa zo zreteľom na ochranu záujmov dlžníka v súvislosti so zmenou v osobe veriteľa zmenil (zhoršil). S poukazom na predmet zmluvy dodanie elektriny, na jej reálne dodanie a spotrebovanie žalovaným, označil túto námietku taktiež za nedôvodnú. Súd prvej inštancie súčasne zdôraznil, že žalovaný teda pri svojej činnosti disponuje aj inými peňažnými prostriedkami ako sú prostriedky, ktoré mu boli poskytnuté zo štátneho rozpočtu a ktoré nepodliehajú exekúcii.

10. O nároku na náhradu trov konania (§ 262 ods. 1 CSP) súd rozhodol v súlade s ustanovením § 255 ods. 1 CSP tak, že plne úspešnému žalobcovi priznal nárok v plnom rozsahu, s tým, že o výške náhrady trov konania bude v zmysle ustanovenia § 262 ods. 2 CSP rozhodnuté vyšším súdnym úradníkom uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

11. Na základe odvolania žalovaného proti časti rozsudku týkajúcej sa úrokov z omeškania a proti súvisiacemu výroku o nároku na náhradu trov konania Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 4Cob/32/2019-366 z 10. júla 2019 zmenil rozsudok Okresného súdu Košice II č. k. 30Cb/28/2017-301 zo dňa 13. septembra 2018 v napadnutej časti o úrokoch z omeškania tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania vo výške 9,125% ročne zo sumy 32.876,30 eur od 21. augusta 2013 do zaplattenia, zo sumy 210.963,52 eur od 20. septembra 2013 do zaplattenia, zo sumy 1.615,72 eur od 23. januára 2014 do zaplattenia, zo sumy 266,20 eur od 25. februára 2014 do zaplattenia, zo sumy 732,35 eur od 25. februára 2014 do zaplattenia, zo sumy 250,74 eur od 22. marca 2014 do zaplattenia, zo sumy 191.463,63 eur od 22. marca 2014 do zaplattenia, zo sumy 655,04 eur od 22. marca 2014 do zaplattenia, zo sumy 249,16 eur od 23. apríla 2014 do zaplattenia, zo sumy 178.660,40 eur od 23. apríla 2014 do zaplattenia, zo sumy 151,92 eur od 23. apríla 2014 do zaplattenia, zo sumy 233,40 eur od 24. mája 2014 do zaplattenia, zo sumy 229,30 eur od 20. júna 2014 do zaplattenia, zo sumy 198,97 eur od 19. júla 2014 do zaplattenia, zo sumy 197,20 eur od 21. augusta 2014 do zaplattenia, zo sumy 204,46 eur od 27. septembra 2014 do zaplattenia, náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky 40,- eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu o úrokoch z omeškania zamietol, potvrdil rozsudok v napadnutom výroku o náhrade trov prvoinštančného konania a žalobcovi priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 36%.

12. V súvislosti s námietkou žalovaného o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu z dôvodu, že Zmluva o postúpení pohľadávok je neplatná, odvolací súd uviedol, že sa stotožňuje so záverom súdu

prvej inštancie o platnosti Zmluvy o postúpení pohľadávok, ktorú predložil žalobca v priebehu sporu, pretože je vyhotovená v písomnej forme a nepochybne z nej vyplýva kto komu postupuje pohľadávky, v akej výške a s uvedením právneho dôvodu vzniku pohľadávok.

13. Odvolací súd konštatoval, že z obsahu spisu súdu prvej inštancie pritom vyplýva, že uplatnená pohľadávka predstavuje neuhradenú cenu dodanej elektriny právnym predchodcom žalobcu, Východoslovenskou energetikou a.s. pre žalovaného za obdobie od 1. júla 2013 do 31. augusta 2013 a od 1. decembra 2013 do 31. augusta 2014, teda za dodávky elektriny v čase platnosti Zmluvy o združenej dodávke elektriny č. 5100000276A/2011 zo dňa 20. decembra 2011 v znení jej neskorších dodatkov, ktorá bola uzatvorená s odkazom na ustanovenie § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka. Tým si zmluvné strany jednoznačne zvolili právny režim Obchodného zákonníka. Zdôraznil, že obchodné záväzkové vzťahy sú v Obchodnom zákonníku upravené na zásade zmluvnej voľnosti vyplývajúcej z autonómie vôle zmluvných strán. Pre tzv. nepomenované zmluvy je charakteristické, že označenie zmluvy, resp. jej názov nie je rozhodujúci, ale vždy rozhoduje obsah samej zmluvy. Uviedol, že sa niekedy pod iným názvom skrýva konkrétny zákonom upravený zmluvný typ, čo vyplýva z toho, že zmluva obsahuje podstatné časti zmluvy tohto typu. Ak však uzavretá zmluva neobsahuje podstatné časti žiadneho zmluvného typu, pôjde o zmluvu inominátnu za predpokladu, že bude dostatočne určený predmet záväzku.

14. Odvolací súd uviedol, že medzi stranami nebolo sporné, že na základe uvedenej Zmluvy o združenej dodávke elektriny právny predchodca žalobcu zabezpečoval pre žalovaného dodávku elektriny, ktorej cenu žalovaný neuhradil. Preto súd prvej inštancie rozhodol správne, keď zaviazal žalovaného na zaplatenie istiny 618.948,31 eur.

15. Odvolací súd poukázal na článok IV. bod 13 Prílohy č. 1 Zmluvy o združenej dodávke elektriny, v ktorom si účastníci dohodli, že v prípade omeškania s úhradou akejkoľvek platby môže dodávateľ odberateľovi fakturovať úrok z omeškania vo výške 0,04% dlžnej čiastky za každý deň omeškania s úhradou takejto platby.

16. Obchodný zákonník neustanovuje právo veriteľa od dlžníka požadovať (úroky účtovať), ale priamo ustanovuje povinnosť dlžníka úroky z omeškania platiť bez toho, aby veriteľ úroky z omeškania požadoval. Povinnosť dlžníka platiť pri omeškaní s platením peňažného záväzku úroky z omeškania, zodpovedá právo veriteľa na tieto úroky z omeškania, ktoré si môže uplatniť aj žalobou na súde. Ustanovenie § 369 Obchodného zákonníka je dispozitívne, zmluvné strany sa môžu od neho odchýliť alebo ho aj celkom vylúčiť, teda sa dohodnúť, že pri omeškaní so splnením peňažného záväzku dlžníkom mu nevzniká povinnosť platiť úroky z omeškania resp. že veriteľ na úroky z omeškania v takomto prípade nemá právo.

17. Odvolací súd uviedol, že v posudzovanom spore zmluvné strany aplikáciu ustanovenia § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka pri uzatváraní Zmluvy o združenej dodávke elektriny nevyhlásili, ani neviazali vznik povinnosti dlžníka platiť úroky z omeškania, na splnenie nejakej podmienky. Uviedol, že nemožno súhlasiť s výkladom tohto ustanovenia tak ako to uvádza žalovaný, podľa ktorého dohoda zmluvných strán v článku IV. bod 13 Prílohy č. 1 bola dohodou o tom, že veriteľovi vznikne voči dlžníkovi pri omeškaní s úhradou akejkoľvek platby právo na úroky z omeškania len v prípade, ak ich tento osobitne vyúčtuje a že toto právo s postúpenými pohľadávkami na postupníka (žalobcu) neprešlo (nemohlo prejsť). Slovný a gramatický výklad textu zmluvy v znení: „Dodávateľ môže fakturovať úrok z omeškania“ je taký, že zmluvné strany si v súlade s ustanovením § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka dohodli výšku úrokov z omeškania.

18. Odvolací súd vyslovil názor, že povinnosť platiť úrok z omeškania vzniká pri omeškaní so splnením peňažného záväzku, bez ohľadu na to, čo omeškanie spôsobilo, pretože ide o objektívnu zodpovednosť dlžníka za omeškanie. Výšku úroku z omeškania upravuje § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka. Obchodný zákonník povinnosť platiť úrok z omeškania priamo ukladá, teda vzniká ex lege. Nie je sporné, že úrok z omeškania si môžu účastníci zmluvného vzťahu dohodnúť odchýlne od

úpravy v Obchodnom zákonníku. V posudzovanom spore tak došlo medzi zmluvnými stranami k odchýlnej dohode v úprave úrokov z omeškania, avšak len z hľadiska výšky úroku z omeškania. Pokiaľ ide o tvrdenie žalovaného, že nárok na zaplatenie úrokov z omeškania je nárokom, ktorý vzniká samotným vyúčtovaním, odvolací súd sa s týmto názorom nestotožňuje, keďže podľa obsahu článku IV. bod 13 Prílohy č. 1 nejde o dohodu o povinnosti vyúčtovať úrok z omeškania samostatným vyúčtovaním v prípade omeškania. Odvolací súd uviedol, že aj v prípade, ak by si zmluvné strany výslovne dohodli účtovanie úroku z omeškania osobitným účtovným dokladom, za vyúčtovanie by sa mohlo považovať aj uplatnenie takéhoto práva priamo v žalobe.

19. Keďže v Zmluve o postúpení pohľadávok nebolo dohodnuté, že príslušenstvo pohľadávky zostáva postupcovi, prešlo s postúpenými pohľadávkami na žalobcu aj právo na úrok z omeškania, ktoré je podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka príslušenstvom pohľadávky.

20. Pokiaľ žalovaný poukazoval v podanom odvolaní na rozhodnutia Okresného súdu Košice II zo dňa 29. novembra 2016, č. k. 33Cb/176/2014-161 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 22. februára 2018, sp. zn. 2Cob/145/2017 odvolací súd uviedol, že tieto na prejednávany spor nie je možné aplikovať z dôvodu, že v nich nešlo o totožné zmluvné dojednanie o úrokoch z omeškania, keďže v tam posudzovanom spore bola dohodnutá lehota splatnosti úrokov z omeškania do 30 kalendárnych dní odo dňa doručenia faktúry, čo je zjavne iný prípad.

21. Odvolanie žalovaného však považoval za dôvodné v súvislosti so samotnou výškou priznaných úrokov z omeškania.

22. Poukázal na Prílohu č. 1, ktorú predstavujú Obchodné podmienky pre Zmluvy o združenej dodávke elektriny pre firmy a organizácie (OP), kde v článku X. bod 10 je výslovne uvedené, že v prípade, že sú v Zmluve dojednania odlišné od ustanovení týchto OP, prednosť má úprava v Zmluve.

23. V článku VI. bod. 1 Zmluvy o združenej dodávke elektriny č. 5100000276A/2011 zo dňa 20. decembra 2011 bolo zmluvnými stranami dohodnuté, že v prípade omeškania s úhradou akejkoľvek platby môže dodávateľ odberateľovi fakturovať úrok z omeškania vo výške 0,025% dlžnej čiastky za každý deň omeškania s úhradou takejto platby, teda vo výške 9,125% ročne. Dôvodná tak bola námietka žalovaného vzťahujúca sa na priznanú výšku úrokov z omeškania súdom prvej inštancie.

24. Odvolací súd, vzhľadom na uvedené, uzavrel, že súd prvej inštancie tak v napadnutom rozhodnutí priznal žalobcovi vyššiu sadzbu úrokov z omeškania ako bola zmluvne dohodnutá, preto neboli splnené podmienky pre potvrdenie napadnutého rozsudku čo do výšky priznaných úrokov z omeškania, preto odvolací súd podľa § 388 C.s.p. zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v časti priznaných úrokov z omeškania spôsobom uvedeným vo výroku odvolaním napadnutého rozsudku.

25. Poukazujúc na konštantnú judikatúru, podľa ktorej úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky (§ 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka) a pokiaľ nie sú samostatne predmetom konania (vyčíslené z určitej istiny, v určitej sadzbe, za určité obdobie a uplatnené samostatne alebo popri istine ako kapitalizované úroky z omeškania), súd pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania vychádza len z uplatnenej istiny a z úspechu strán sporu k tomuto nároku. Z uvedeného vyplýva, že čiastočný úspech žalovaného v časti úrokov z omeškania nad 9,125% ročne nemá na rozhodnutie o náhrade trov prvoinštančného konania žiaden vplyv. Odvolací súd preto podľa § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie o trovách konania ako vecne správny.

26. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p. tak, že žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v rozsahu 36%, keďže pomer úspechu žalobcu v odvolacom konaní predstavuje sadzba úroku z omeškania 9,125% ročne (68%) a žalovaného sadzba úroku z omeškania 4,375% ročne (32%) s tým, že o výške trov tohto odvolacieho konania podľa § 262 ods. 2 C.s.p. rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

27. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) podľa § 420 ods. 1 písm. c/ CSP, navrhujúc rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Dovolateľ poukázal na článok VI bod 1 zmluvy o združenej dodávke elektriny č. 5100000276A/2011 zo dňa 20. decembra 2011, v ktorom účastníci dohodli, že v prípade omeškania s úhradou akejkoľvek platby podľa zmluvy môže dodávateľ odberateľovi fakturovať úrok z omeškania vo výške 0,025% dlžnej čiastky za každý deň omeškania s úhradou takejto platby. Dovolateľ namietal, že predmetné ustanovenie zmluvy predstavuje dohodu nielen o výške úrokov z omeškania, ale z dôvodu, že ustanovenie § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka je dispozitívneho charakteru aj dohodu o spôsobe vzniku nároku na úroky z omeškania. Dovolateľ tvrdil, že v zmysle predmetného zmluvného ustanovenia, nárok na úroky z omeškania vo veci samej nevzniká automaticky ex lege, ale len po splnení podmienky vyúčtovania („fakturovať“), keďže úroky z omeškania sú koncipované ako právo, ktoré môže dodávateľ využiť, nie automaticky. Vychádzajúc z uvedeného žalobcu označil za nie aktívne legitimovaného. Uviedol, že keďže krajský súd posúdil predmetné zmluvné ustanovenie len ako dohodu o výške úrokov z omeškania, tak následne aj „správne“ posúdil otázku aktívnej vecnej legitimácie žalobcu. Za relevantnú právnu otázku dovolateľ považoval právnu otázku, či sa má v prípade zmluvného vzťahu spravujúceho sa Obchodným zákonníkom podľa ustanovenia § 261 ods. 2 použiť výklad zmluvných ustanovení v zmysle § 266 ods. 1 v spojení s § 266 ods. 3 Obchodného zákonníka. Krajský súd vyriešil právnu otázku tým spôsobom, že dal prednosť slovnému a gramatickému výkladu textu zmluvy pred výkladom v zmysle § 266 ods. 1 a 3 Obchodného zákonníka. Poukazujúc na viaceré rozhodnutia napr. uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/27/2019, uznesenie NS SR zo dňa 16. apríla 2009, sp. zn. 5Cdo 205/2008, uznesenie NS SR z 26. októbra 2009, sp. zn. 6MObdo 6/2009, rozsudok NS SR z 21. apríla 2011, sp. zn. 2Obo 9/2011, uznesenie NS SR z 26. marca 2012, sp. zn. 1Cdo 58/2010, uznesenie NS SR sp. zn. 4MObdo 6/2011 konštatoval, že definovaná právna otázka je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolateľ poukázal aj na dve rozhodnutia NS ČR sp. zn. 32Cdo 1352/2012 a sp. zn. 29Cdo 2735/99. V dovolaní ďalej dovolateľ uviedol, že zásadný právny význam relevantnej právnej otázky spočíva v tom, že otázka spôsobu výkladu obchodnoprávných zmlúv je bežnou súčasťou rozhodovacej praxe všeobecných súdov, a preto mal, s ohľadom na uvedené, za to, že dovolanie spĺňa všetky predpoklady prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (zrejme správne § 421 ods. 1 písm. c/ CSP - poznámka dovolacieho súdu). Záverom dovolateľ konštatoval, že v prípade ak by odvolací súd aplikoval § 266 ods. 1 a 3 Obchodného zákonníka, tak by prišiel k opačnému výkladu predmetného zmluvného ustanovenia a rovnako aj k inému rozhodnutiu vo veci. Aplikujúc výklad v zmysle § 266 Obchodného zákonníka a vychádzajúc zo správania strán je teda zrejme, že predmetné zmluvné ustanovenie sa má vykladať v tom zmysle, že pre vznik nároku na úroky z omeškania je potrebná ich fakturácia.

28. Žalobca vo vyjadrení k podanému dovolaniu navrhol dovolanie odmietnuť z dôvodu nenastolenia predmetnej otázky v prvoinštančnom a ani v odvolacom konaní, teda od tejto otázky nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Poukázal na to, že dovolateľ napadol rozsudok odvolacieho súdu v celom jeho rozsahu a to napriek skutočnosti, že bol dovolaním napadnutý rozsudok čiastočne vydaný v jeho prospech. Vyslovil názor, že dovolateľ v skutočnosti nesúhlasí s logickými úvahami, skutkovými závermi a s vyhodnotením zistených skutkových okolností, v zmysle ktorých odvolací súd posudzoval inštitút úrokov z omeškania individuálne dohodnutý zmluvnými stranami v konkrétnej zmluvnej dokumentácii. Žalovaný teda de facto namietal nesprávnosť skutkových zistení a hodnotenia dôkazov odvolacím súdom.

29. K vyjadreniu žalobcu sa vyjadril žalovaný v podaní zo dňa 28. januára 2020 a uviedol, že z dovolania jednoznačne vyplýva, že namietal nesprávnu aplikáciu právnych predpisov, konkrétne o výklade prejavu vôle, či sa má aplikovať občianskoprávny výklad alebo obchodnoprávny výklad. Otázka týkajúca sa spôsobu aplikácie príslušných právnych noriem za rešpektovania skutkového stavu, ako ho zistil odvolací súd, nemôže byť otázkou skutkovou, keďže nesmeruje k samotnému výkladu zmluvy, ale výlučne k otázke voľby právneho výkladu pri výklade takejto zmluvy, čo je nanajvýš podstatné a rozhodujúce. Práve voľba výkladu predstavuje nesprávny čiastkový právny záver v myšlienkovom pochode odvolacieho súdu, pričom sa premieta do nesprávneho rozhodnutia vo veci.

30. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas, na to oprávnenou osobou, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpenou v súlade s ust. § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) najskôr skúmal, či je dovolanie prípustné.

31. Podľa § 124 ods. 1 CSP každé podanie sa posudzuje podľa jeho obsahu.

32. Je pravdou, že dovolateľ v dovolaní žiadal, aby dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Cob/32/2019-366 z 10. júla 2019 zrušil v celom rozsahu, dovolací súd však v súlade s § 124 ods. 1 CSP, vychádzajúc z jeho obsahu dospel k záveru, že dovolateľ dovolaním v skutočnosti napáda len vyhovujúcu časť rozsudku odvolacieho súdu a súvisiaci výrok o nároku na náhradu trov konania.

33. Aj po zmene právnej úpravy civilného sporového konania (vrátane dovolacieho konania), ktorú priniesol CSP v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

34. Pri uplatnení tézy vyplývajúcej z rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej rozhodnutia súdov predstavujúce *res iudicata* „majú zostať nedotknuté“, je potrebné na možnosť prelomenia záväznosti a nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí hľadiť ako na krajnú výnimku z tejto zásady. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 Cdo 208/2014).

35. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z ustanovení § 419 a nasl. CSP, upravujúcich otázku prípustnosti dovolania, je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ustanovení § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP.

36. Žalovaný uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP.

37. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo
c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

38. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP).

39. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v

dovolání, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom právnú otázku zásadného právneho významu, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu nie je riešená jednotne.

40. V danom prípade za kľúčovú otázku pre rozhodnutie odvolacieho súdu považoval dovolateľ otázku, či sa má v prípade zmluvného vzťahu spravujúceho sa Obchodným zákonníkom podľa ustanovenia § 261 ods. 2 použiť výklad zmluvných ustanovení v zmysle ustanovenia § 266 ods. 1 v spojení s ustanovením § 266 ods. 3 Obchodného zákonníka.

41. Podľa § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka sa touto časťou zákona (Tretia časť - obchodné záväzkové vzťahy) spravujú takisto záväzkové vzťahy medzi subjektom verejného práva, ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky a podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti. Keďže je ustanovenie § 266 ods. 1 a 3 Obchodného zákonníka súčasťou Tretej časti Obchodného zákonníka, priamo z citovaného § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka jednoznačne vyplýva odpoveď na otázku dovolateľa, teda že sa ustanovením § 266 ods. 1 a 3 Obchodného zákonníka spravujú takisto záväzkové vzťahy medzi subjektami verejného práva ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb ako je tomu v danom prípade a podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti. Z obsahu dovolateľom v dovolaní označených rozhodnutí dovolací súd nezistil, že by dovolací súd pri riešení tejto otázky rozhodoval rozdielne. Naopak najvyšší súd v odôvodnení týchto rozhodnutí na ne poukazuje a konštatuje, že výklad záväzkového vzťahu je potrebné uskutočniť nielen podľa ustanovenia § 35 ods. 5 Občianskeho zákonníka, keďže Obchodný zákonník v ustanovení § 266 sám stanoví pre výklad právnych úkonov výkladové pravidlá, ktorými dopĺňa základné pravidlo uvedené v ustanovení § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka (uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo 205/2008, 6MOBdo 6/2009 z 26. októbra 2009). Najvyšší súd práve s odkazom na § 266 Obchodného zákonníka zdôrazňuje nutnosť pri interpretácii sporných dojednaní vychádzať z komplexného pohľadu na okolnosti daného prípadu (uznesenie sp. zn. 4MOBdo 6/2011 z 29. februára 2011, uznesenie sp. zn. 1Cdo 58/2010 z 26. marca 2012).

42. Medzi účastníkmi bol sporný obsah čl. VI bodu 13 Prílohy č. 1 zmluvy o združenej dodávke elektriny. Nakoľko ide o právny úkon, uzatvorený v písomnej forme, vychádzal odvolací súd pri zisťovaní vôle účastníkov predovšetkým zo slovného a gramatického výkladu textu zmluvy, na základe ktorého dospel k záveru, že si účastníci v tomto ustanovení nedohodli povinnosť účtovať úrok z omeškania samostatným vyúčtovaním, ale dohodli v zmysle § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka výšku úroku z omeškania. Pokiaľ v civilnom konaní vznikne potreba interpretovať právny úkon, vychádza súd z výsledkov vykonaného dokazovania. Ak strana sporu v dovolacom konaní vytýka súdu, že jednotlivé ustanovenie zmluvy interpretoval nesprávne v rozpore s jej skutočným obsahom, ide o dovoláciu námietku nevystihujúcu podstatu § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, lebo takáto námietka sa týka nesprávneho skutkového zistenia, na ktorom súd založil svoje právne závery. Pokiaľ totiž súd zisťuje obsah zmluvy (v danom prípade zmluvy o združenej dodávke elektriny č. 5100000276A/2011) a to aj za pomoci výkladu prejavov zmluvných strán či už v zmysle § 35 Občianskeho zákonníka alebo § 266 Obchodného zákonníka, rieši skutkové otázky. Výsledkom tejto činnosti súdu sú skutkové zistenia a z nich vyvedené skutkové (nie právne) závery súdu. Dovolaním napadnutý rozsudok spočíva na skutkovom závere, že si účastníci dohodli v článku IV. bod 13 Prílohy č. 1 zmluvy o združenej dodávke elektriny č. 5100000276A/2011 z 20. decembra 2011 výšku úroku z omeškania a nie o povinnosti účtovať úrok z omeškania osobitným účtovným dokladom. Tento skutkový základ sporu nemožno v dovolacom konaní úspešne spochybníť, nakoľko je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako to zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

43. Napokon odvolací súd poukazuje na právny názor vyslovený odvolacím súdom v odseku 31 odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku a to, že i v prípade, ak by si zmluvné strany výslovne dohodli účtovanie úroku z omeškania osobitným účtovným dokladom, za vyúčtovanie by sa mohlo považovať aj uplatnenie takéhoto práva priamo v žalobe. Z uvedeného vyplýva, že ak by aj bolo preukázané, že zmluvné strany dohodli, že pre vznik nároku na úroky z omeškania je potrebná i fakturácia, ako to tvrdí dovolateľ, nesplnenie tejto povinnosti žalobcom by pre rozhodnutie súdu

nebolo právne významné, nakoľko by odvolací súd za vyúčtovanie považoval uplatnenie tohto práva v samotnej žalobe.

44. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že v dôsledku nevymedzenia právnej otázky relevantnej v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP neboli dané predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu. Dovolací súd z uvedeného dôvodu dovolanie podľa ust. § 447 písm. f/ CSP odmietol.

45. V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému ako neúspešnej strane (ust. § 453 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP). Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (ust. § 451 ods. 3, veta druhá CSP). O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

46. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.